

Titulació	Tipus	Curs
2500797 Educació Infantil	FB	3

Professor/a de contacte

Nom: Silvia Blanch Gelabert

Correu electrònic: silvia.blanch@uab.cat

Equip docent

Rosa Fortuny Guasch

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Tot i que no és una assignatura que tingui prerequisits per a ser matriculada, es recomana haver cursat l'assignatura de segon "Processos educatius i aprenentatge" per tal de facilitar la comprensió dels continguts treballats.

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la matèria "Dificultats d'aprenentatge i trastorns del desenvolupament". En el marc de l'educació inclusiva actual, es fa necessari un context en el que el docent, com agent d'innovació i gestió de la diversitat, faciliti la transformació de l'escola ordinària i altres serveis d'atenció a la petita infància i les seves famílies a fi i efecte d'augmentar la seva capacitat per atendre a tots els infants menors de 6 anys.

Els objectius formatius a aconseguir són:

1. Promoure una visió positiva de la diversitat a l'escola i a l'aula, dins del marc de l'educació inclusiva.
2. Conèixer les diferents necessitats específiques de suport educatiu per tal de facilitar el procés d'inclusió.
3. Adaptar processos d'ensenyament i aprenentatge per donar resposta a les necessitats educatives de tot l'alumnat en contextos de diversitat.
4. Entendre la necessitat de la cooperació entre els diferents agents (professional, familiar i comunitari) implicats en la tasca educativa.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Adquirir recursos per afavorir la integració educativa d'estudiants amb dificultats.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella i abordar la resolució pacífica de conflictes.
- Identificar dificultats d'aprenentatge, disfuncions cognitives i les relacionades amb l'atenció.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Observar sistemàticament contextos d'aprenentatge i convivència i saber reflexionar sobre ells.
- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotora i volitiva.
- Saber informar a altres professionals especialistes per abordar la col·laboració del centre i del mestre en l'atenció a les necessitats educatives especials que es plantegin.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinari).

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar experiències de bones pràctiques en el procés d'inclusió educativa per abordar processos de col·laboració entre els diferents agents educatius.
3. Aportar idees i saber-les integrar en el treball conjunt de l'equip.
4. Comprendre el procés d'inclusió educativa per analitzar la pràctica docent i el context institucional que l'engloba.
5. Conèixer els diferents professionals especialistes que col·laboren amb la institució educativa.
6. Conèixer les diferents capacitats i ritmes d'aprenentatge dels estudiants per aplicar els recursos i serveis educatius que milloren l'atenció a la diversitat.
7. Desenvolupar actituds favorables vers la intervenció per al desenvolupament de totes les persones, respectant el seu context sociocultural i natural.
8. Desenvolupar un treball col·laboratiu, en equip, com a pas previ per al treball en xarxa.
9. Dissenyar estratègies didàctico-organitzatives d'acord amb les necessitats i característiques de l'alumnat.
10. Dissenyar una seqüència d'ensenyament i aprenentatge que respecti la globalitat i singularitat de cada infant.
11. Elaborar recursos didàctics per donar resposta a les necessitats específiques de l'alumnat amb necessitats educatives relacionades amb l'afectivitat, les emocions i la conducta en un context d'escola inclusiva.
12. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
13. Fomentar les interaccions positives entre iguals per la resolució de conflictes.
14. Integrar i analitzar les dades i informacions dels diferents tipus d'observació.
15. Prendre consciència de la importància de les interaccions entre iguals en el desenvolupament de la convivència.
16. Reconèixer la identitat de l'etapa i les seves característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
17. Reflexionar sobre pràctiques observades a l'aula per tal d'avaluar els processos d'ensenyament i aprenentatge presents, en funció dels continguts de l'assignatura.
18. Utilitzar correctament les tècniques i recursos d'observació i anàlisi de la realitat tot presentant conclusions sobre els processos observats.

Continguts

Bloc 1. Marc conceptual i normatiu sobre l'atenció a la diversitat i el procés d'inclusió.

1. El concepte de diversitat a nivell personal i sociocultural.
2. Perspectiva històrica de l'atenció a la diversitat: de la integració a la inclusió.
3. Educació inclusiva i concepte de necessitats educatives. Normativa i directrius nacionals i internacionals.

Bloc 2. La resposta educativa en el context de l'escola inclusiva.

4. Institucions i professionals de suport a l'escola i les famílies.
5. Estratègies didàctiques organitzatives per atendre la diversitat (l'aprenentatge cooperatiu, racons, ambients d'aprenentatge, projectes, tallers, etc.).
6. Percepcions, vivències i actituds per part dels docents, de les famílies i de l'entorn social.

Bloc 3. Condicions que poden comportar necessitats específiques de suport.

7. Avaluació psicopedagògica. Concepte, finalitat, procediment.
8. NESE/NEE: dificultats d'ordre cognitiu, sensorial, motriu, social, emocional i de comportament.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup	30	1,2	2, 4, 5, 6, 7, 13, 15, 16, 17
Tipus: Supervisades			
Seminaris (la meitat de l'alumnat del gran grup), tutories i avaluació.	45	1,8	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17
Tipus: Autònomes			
Treball autònom individual o en grup. El treball es concretarà al pla de treball o a l'aula i implicarà activitats com: observacions, treballs en grup, reflexions, síntesis, anàlisi de casos, entre d'altres	75	3	4, 9, 10, 14, 16, 17, 18

Les competències i l'opció metodològica que es pren, requereixen d'una actitud participativa de l'estudiantat, que es concreta en l'assistència i participació activa a l'aula, la predisposició a canvis conceptuals, el treball de la lectura prèvia dels textos que es comparteixen a classe i el treball col·laboratiu amb els companys en petit grup i gran grup. Hi ha la possibilitat de fer un projecte d'Aprenentatge Servei (ApS) o d'Aprenentatge Basat en Reptes (ABR) si hi ha una entitat que ho ofereix.

Presencial en gran grup (30 hores)

Presentació per part del professorat i de l'alumnat (classe invertida) dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una

participació oberta i activa per part dels estudiants. S'afavorirà el treball individual, en parelles i grup. Les classes presencials en gran grup poden implicar un treball autònom previ o posterior.

Seminaris (45 hores)

Espais de treball en grup reduïts (1/3 part del gran grup) supervisat pel professorat on mitjançant anàlisi de lectures, documents, casos o activitats diverses s'aprofundeix en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup (elaboració de mapes conceptuals, propostes didàctiques, grups de discussió, presentacions orals, etc).

S'afavorirà la participació activa de l'alumnat de manera individual, per parelles i en equip. Les classes presencials en els seminaris poden implicar un treball autònom previ o posterior.

Autònomes (75 hores)

El treball autònom pretén preparar o consolidar el treball fet a l'aula. En el pla de treball s'especificaran els treballs i les dates d'entrega, tot i que pot haver algun treball autònom que s'encarregui a l'aula si es creu que pot facilitar o millorar l'adquisició i consolidació dels aprenentatges. L'activitat autònoma serà en alguns casos de tipus individual i d'altres en equip. Implicarà activitats com: observacions, entrevistes, cerca de bibliografia o informació, lectures, mapes conceptuals, treballs en grup, reflexions, síntesi, anàlisi de casos, elaboració d'un pòster o tríptic, entre d'altres.

Sortides: l'assignatura pot oferir una sortida de camp, vinculada amb la coneixença d'institucions i professionals o els treballs de camp que es desenvolupen.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Bloc I. Exposicions grupals (15%) i prova de seguiment individual (10%). Les evidències d'avaluació del temari es relacionen amb els temes 1,2 i 3	25%	0	0	2, 3, 4, 7, 14, 18
Bloc II. Treball individual i coavaluació. Les evidències d'avaluació estan vinculades als temes 4, 5 i 6	25%	0	0	2, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 17
Bloc III. Exposicions grupals i heteroevaluació. Les evidències d'avaluació es relacionen amb els temes 7 i 8	20%	0	0	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 14, 16, 17, 18
Prova individual final i autoavaluació	30%	0	0	4, 5, 6, 7, 16

L'avaluació de l'assignatura es durà a terme durant tot el semestre a través de diferents activitats. L'avaluació dels blocs constarà d'entregues d'evidències durant el procés i una evidència final de tota l'assignatura.

- Bloc 1: s'iniciarà a mitjans de febrer i a l'inici de març.
- Bloc 2: s'iniciarà a mitjans de març i finalitzarà a mitjans d'abril.
- Bloc 3: s'iniciarà a finals d'abril i acabarà a finals de juny.

S'espera que l'estudiant adquireixi una formació bàsica de cada un dels blocs i per tant, per poder superar l'assignatura, s'ha d'aprovar cada un dels tres blocs de continguts. Només es farà la nota mitja de tots els blocs si tots els treballs i proves de cada un dels blocs estan aprovades amb una puntuació mínima d'un cinc sobre deu. Tot i que hi hagi activitats a realitzar en petits grups les qualificacions seran individuals, de manera que no necessàriament tots els membres del grup han de ser avaluats amb la mateixa qualificació. S'espera que l'alumnat mostri actituds compatibles amb la seva professió per poder ser avaluat, tant a classe, en les interaccions i els treballs.

Els resultats de cada una de les avaluacions es publicaran al campus en el termini màxim 20 dies hàbils després de la seva entrega, i s'oferirà una data de revisió dintre dels 10 dies següents a la seva publicació.

Dates d'avaluació:

- Activitats grupals i individual-bloc I: cada equip treballarà una part del contingut i presentarà el resultat conjuntament entre la segona i quarta classe (15%). Al acabar el bloc I es farà una prova individual a classe vinculada als coneixements teòrics bàsics, l'10 de març (10%).
- Treball Individual i coavaluació- Bloc II: en finalitzar el bloc 2, el 26 de maig (25%).
- Treball sobre un infant, desenvolupat i exposat de forma grupal- bloc III: exposicions durant les darreres dues classes de juny (20%).
- Activitat d'anàlisi de Cas a resoldre a classe de forma individual: 16 de juny (30%).
- Reavaluació: Dilluns 30 de juny de 16.30-18.30h, conjuntament el grup 61 i 62.

Si un estudiant suspèn una activitat, l'equip docent estudiarà el cas i decidirà si l'estudiant suspès té dret o no a la recuperació de l'activitat suspesa i de quina manera es podrà intentar recuperar. Així, els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura (assistència, participació i lliuraments) i tot i així els quedi algun aspecte concret no assolit, se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria, o bé realitzant un treball autònom i individual addicional, o bé una prova escrita o ambdues. Aquesta prova tindrà una qualificació màxima d'Aprovat (5). Si finalment no recupera les activitats d'avaluació de cada un dels blocs, significarà que no ha assolit el mínims esperats i suspèn l'assignatura amb una qualificació final que serà la nota de l'activitat suspesa o la mitjana corresponent de les activitats suspeses dels blocs. Es considerarà NP (No presentat) aquell alumna que no hagi lliurat o participat en cap activitat d'avaluació.

Els i les alumnes que repeteixen l'assignatura poden sol·licitar, al començament de curs, al professorat de l'assignatura, poder realitzar només una avaluació de síntesi final (pot ser una prova i/o un treball). Si no ho demanen, l'avaluació serà la continuada.

Avaluació única

L'alumnat que a l'inici de curs s'aculli a fer l'avaluació única a través dels procediments facilitats per la facultat i n'informi al professorat, serà avaluat el 16 de juny. A l'inici de la classe lliurarà un treball específic vinculat a cada un dels 3 blocs treballats (50%) i es farà una prova escrita a classe vinculada als continguts de tota l'assignatura (50%). Per aprovar l'assignatura cal aprovar el treball i la prova escrita amb un mínim d'un 5 per poder fer la nota mitjana entre ambdós entregues. Només la prova escrita serà recuperable. La recuperació es farà dilluns 30 de juny de 16.30-18.30h de la tarda i serà una prova escrita única.

La revisió de la qualificació final segueix el mateix procediment que per a l'avaluació continuada.

ATENCIÓ

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri, en les activitats que se li proposin, una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua que consta a la guia docent. En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, doncs, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professor/a considera que no compleix aquests requisits. També es tindrà en compte la perspectiva de gènere en l'expressió comunicativa general.

Com a futur/a mestra/e cal mostrar una actitud compatible amb la professió educativa com a requisit per aprovar l'assignatura, així com un compromís ètic amb la professió. Es requereixen, per tant, actituds d'escolta activa, argumentar, respecte cap als companys/es i el professorat, participació, cooperació, empatia,

amabilitat, puntualitat o l'ús del mòbil o portàtil adequat només quan sigui necessari per la classe, entre d'altres. Cal un compromís ètic amb els principis deontològics de la professió. Si no es compleixen aquests requisits, la nota de l'assignatura serà un 3.

La copia o plagi, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, constitueixen un delictes i es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'assignatura perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0). Si durant la realització d'un treball individual a classe, el professor/a considera que un alumne/a està intentant copiar o se li descobreix algun tipus de document o dispositiu no autoritzat pel professorat, es qualificarà el mateix amb un 0, sense opció de recuperació, i per tant, tindrà suspesa l'assignatura. Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduceix tot o una part significativa del treball d'un/a altre/a company/a. Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital. (més informació sobre plagi a http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html).

Abans d'entregar una evidència d'aprenentatge, cal comprovar que s'ha escrit correctament les fonts, notes, citacions textuais i referències bibliogràfiques seguint la normativa APA. i d'acord a la documentació que es resumeix en fonts de la UAB:

https://ddd.uab.cat/pub/recdoc/2016/145881/citrefapa_a2016.pdf

Qualsevol canvi realitzat en els continguts de la guia i/o programa de l'assignatura durant el curs serà acordat amb l'alumnat que assisteixi aquell dia a classe on es discuteixi el possible canvi i s'anunciarà posteriorment al campus virtual de l'assignatura. Igualment, els continguts exposats en el cronograma inicial de cada bloc, poden variar si s'arriba a un acord entre el professor/a i l'alumnat que assisteixi a la classe el dia que es proposi. Si s'acorda la modificació en la guia i/o programa serà informat a través de les notícies del moodle de l'assignatura. Els canvis poden permetre ajustar els continguts a les característiques, coneixements, interessos i ritmes particulars del grup classe.

Tota aquesta informació i d'altra addicional es penjarà a l'inici del curs en el moodle de l'assignatura que farem servir com a eina de comunicació.

Bibliografia

La bibliografia proposada té paritat en el nombre d'autores i autors en el còmput global.

LECTURES OBLIGATORIES

- Blanch, S. (2016). L'Educació Inclusiva. A D. Vilalta i L. Martín (Coords.), L'Educació Infantil avui: reptes i propostes (pp.23-30). Bellaterra: ICE UAB.
https://www.uab.cat/doc/Educacio_Infantil_Avui_Reptes_Propostes
- Booth, T., Ainscow, M., & Kingston, D. (2006). Index para la Inclusión. Desarrollo del juego, el aprendizaje y la participación en Educación Infantil. CSIE. 2007
<http://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index%20EY%20Spanish.pdf>
- CAST (2018). Universal Design for Learning Guidelines version 2.2. <http://udlguidelines.cast.org> DUA. Disseny Universal per a l'Aprenentatge. XTEC.
<http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/diversitat-i-inclusio/projectes-educatius-inclusius/disseny-universal-pe>
- Guia de llenguatge inclusiu en el tractament de les persones amb discapacitat adreçat a les administracions públiques, centres educatius i mitjans de comunicació.
https://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/publicacions/publicacions_en_linia/arxius/guia-llenguat
- Altres lectures obligatòries s'aniran informant a cada bloc temàtic.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- AA.DD. (2007). Estratègies per anar cap una escola inclusiva. *Àmbits de Psicopedagogia*, 21, 20-24.
- AAIDD. Asociación Americana de Discapacidades intelectuales y del desarrollo (2011). Discapacidad Intelectual. Definición, clasificación y sistemas de apoyo. Alianza Editorial.

- Ainscow, M. (2004). *Desarrollo de escuelas inclusivas: ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares*. Narcea.
- Albertí, M., i Romero, L. (2010). *Alumnado con discapacidad visual. Escuela inclusiva: alumnos distintos pero no diferentes*. Graó.
- Aldámiz-Echevarría, M.M., Alsinet, J., Bassedas (et al.) (2006) *Com ens ho fem?. Propostes per educar en la diversitat*. Graó.
- Alegret, J., Castanys, E., i Sellarès, R. (2010). *Alumnado en situación de estrés emocional. Escuela inclusiva: alumnos distintos pero no diferentes*. Graó.
- Andrés Saralegui, L., Juaristi Salom, P., Gezuraga Amundarain, M. y Darretxe Urrutxi, L. (2023). Luces y sombras en la inclusión educativa del alumnado con discapacidad auditiva desde la mirada de las familias. *Revista Española de Discapacidad*, 11(2), 85-100. [Luces y sombras en la inclusión educativa.pdf \(cedid.es\)](#)
- Arnaiz, P. (2007). Cómo promover prácticas inclusivas en educación secundaria. *Perspectivas*. Revista de los centros del profesorado de Andalucía, 14, diciembre. Consejería de Educación de la Junta de Andalucía.
- Bassedas, E. (2010). *Alumnado con discapacidad intelectual y retraso del desarrollo. Escuela inclusiva: alumnos distintos pero no diferentes*. Graó.
- Barton, L. (2009). Estudios sobre la discapacidad y la búsqueda de la inclusividad. *Observaciones. Revista de educación*, 349, 137-152.
- Bonals, J., i Sánchez-Cano, M. (cords.) (2007). *La evaluación psicopedagógica*. Graó.
- Booth, T. y Ainscow, M. (2005). *Index per la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva*. Traducción catalán. ICE-UB-Departament d'educació. Generalitat de Catalunya.
- Cardona, M.C., Gomar, C., Palmés, C., i Sadurní, N. (2010). *Alumnado con pérdida auditiva. Escuela inclusiva: alumnos distintos pero no diferentes*. Graó.
- Careta, A., y Ballesteros, N. (Coord.) (2023). *El valor de los cuidados. La supervisión en contextos profesionales en los que se trabaja con personas*. Octaedro.
- Carreras, L., Castiglione, F. i Valera, M. (2012). *Altas capacidades intelectuales. La asignatura pendiente*. Horsori.
- Casanova, M.A. (2009). *Inclusión educativa en un horizonte de posibilidades*. La Muralla.
- Castelló, A., i Martínez, M. (1999). *Alumnat excepcionalment dotat intel·lectualment. Identificació i intervenció educativa*. Generalitat de Catalunya (15).
- Castillo, T. (2007). La discapacidad está en función del medio en que la persona se desenvuelve. A T. Castillo, *Déjame intentarlo. La discapacidad: hacia una visión creativa de las limitaciones humanas*. (pp. 75-84).
- Duran, D., Giné, C., i Marchesi, A. (2010). *Guia per a l'anàlisi, valoració i reflexió de pràctiques inclusives*. Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya.
- East, V., i Evans, L. (2010). *Guia pràctica de Necesidades Educativas Especiales*. Madrid: Morata.
- Echeita, G, i Verdugo, M.A et al (2008). "La inclusión educativa del alumnado con necesidades educativas especiales asociadas a la discapacidad, en España. Un estudio prospectivo y retrospectivo de la cuestión vista de las organizaciones no gubernamentales de personas con discapacidad" http://www.uam.es/personal_pdi/stmaria/sarrio/DOCUMENTOS,%20ARTICULOS,%20PONENCIAS,/Inf
- Giné, C., Duran, D., Font, J., Miquel, E. (Eds.). (2020). *L'Educació Inclusiva. De l'exclusió a la plena participació de tot l'alumnat*. Horsori.
- Cantero, M. J. (Coord.) (2010). *Intervención temprana. Desarrollo óptimo de 0 a 6 años*. Pirámide.
- Guzmán Seraquive, J. E. ., Crespo Castillo, O. S. ., Delgado Llivisaca, K. C. ., & Andrade Dávila, S. L. . (2024). Derechos de los niños en educación inicial: interculturalidad, inclusión y percepción docente sobre su eficacia . *Revista InveCom / ISSN En línea: 2739-0063*, 5(1), 1-12. <https://doi.org/10.5281/zenodo.11671705>
- Gómez, A., Vígner, P., i Jarque, J.M. (2018). *Escrips per una escola inclusiva*. Horsori.
- Lozano, J., Cerezo, M.C., i Alcaraz, S. (2015). *Plan de atención a la diversidad*. Alianza Editorial.
- Macarulla, I, i Saiz, M, (2009). *Bones pràctiques d'escola inclusiva. La inclusió d'alumnat amb discapacitat: Un repte, una necessitat*. Barcelona: Graó.
- Marchesi, A., i Coll, C. i Palacios, J. (1999). *Desarrollo psicológico y educación. T.III. Trastornos del desarrollo y necesidades educativas especiales*. Madrid: Alianza Editorial.
- Martínez, M., i Guirado, A. (2010). *Alumnado con altas capacidades. Escuela inclusiva: alumnos distintos pero no diferentes*. Graó.

- Mas, J.M^a., i Giné, C. (2010). Cap. V. La familia con un hijo con dificultades o trastornos en el desarrollo. A C.C Mechó, A. Fornós, C. Giné, J.M^a. Mas, i F. Pegenaute, *La atención temprana. Un compromiso con la infancia y sus familias*. UOC. (pp. 59-80).
- Miquel, E., i Duran, D. (2007). Portant a la pràctica l'Índex per a la inclusió. *Àmbits de psicopedagogia*, 21, 15-19.
- Moya, J., i Anguera, T. (2010). *Problemes de comportament en infants i adolescents a Catalunya: trastorns per dèficit d'atenció i trastorns de conducta, necessitats educatives que generen*. Generalitat de Catalunya. Educació Inclusiva.
- ONU (2006). Convenció de la ONU sobre los derechos de las personas con discapacidad. ONU.
- Pedrosa, E. (2014). *Seguirem vivint*. Barcelona: ara llibres.
- Puigdelívol, I. (2004): Incluir es sumar. Comunidades de aprendizaje como modelo de escuela inclusiva. *Aula de innovación educativa*, 131, 47-50.
- Pujolàs, P. (2004). Aprender juntos alumnos diferentes. Barcelona: Octaedro.
- Pujolàs, P. (2006). *Cap a una educació inclusiva*. Vic: Eumo.
- Roca, E., Carmona, J., Boix, C., Colomé, R., López, A., Sanguinetti, A., Caro, M., Sans Fitó, A. (coord.) (2010). El aprendizaje en la infancia y la adolescencia. Claves para evitar el fracaso escolar. Esplugues de Llobregat: Hospital Sant Joan de Déu.
- Rose, D., i Meyer, A. (2006). A practical reader in universal design for learning. Harvard Education Press.
- Rose, D. H. (2001). Universal Design for Learning: Deriving Guiding Principles from Networks that Learn. *Journal of Special Education Technology* 16(1), 66-70.
- Ruiz, R. (2008). *Plans múltiples i personalitzats per a l'aula inclusiva*. Vic. Eumo.
- Susinos, T. (2009). Escuchar para compatir. Reconociendo la autoridad del alumnado en el proyecto de una escuela inclusiva. *Revista de Educación*, 349, 119-136.
- Stainback, S. (2001). L'educació inclusiva: definició, context i motius. *Suports: Revista Catalana d'Educació Inclusiva*, 5(1), 18-15.
- Stainback, S., i Stainback, W. (2004). *Aulas inclusivas. Un nuevo modo de enfocar y vivir el currículum*. Narcea.
- UNESCO (2008). *Las dimensiones inclusivas del derecho a la educación: bases normativas. Marco conceptual*. UNESCO.
- Urmeneta, M. (2010) *Alumnado con problemas de salud. Escuela inclusiva: alumnos distintos pero no diferentes*. Graó

REVISTES

- Journal of Inclusive Education. London: Routledge
- Revista de l'Associació Catalana d'Atenció Precoç (ACAP). Barcelona
- Revista de Educación Especial. Salamanca. Amarú.
- Revista de Educación Inclusiva. Universidad de Jaén.
- Revista Española de Síndrome de Down. Santander: Fundación Síndrome de Down.
- Revista Internacional de Educación Inclusiva. Chile. Siglo Cero. Madrid: FEAPS.
- Suports. Revista Catalana d'Educació inclusiva i Atenció a les diversitats. Vic: EUMO.

PÀGINES WEBS COMPLEMENTARIES

Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. Professorat. Educació inclusiva.

<http://ensenyament.gencat.cat/ca/departament/publicacions/colleccions/inclusio/>

Portal d'Educació

<http://www.edu365.cat/>

Inclusivitat Escolar. Documents i recursos de la Jornada de Formació escolar i social.

<http://xtec.cat/crp-baixebre/escola%20inclusiva/index.htm>

Servei d'Informació sobre Discapacitat (SID). Ministeri de Sanitat, Política Social i Igualtat / Universitat de Salamanca.

<http://sid.usal.es>

Transforming education through Universal Design for Learning. National Center on Universal Design for Learning

<https://obamawhitehouse.archives.gov/blog/2012/05/07/transforming-education-universal-design-learning>

Centro para el control y la Prevención de Enfermedades. Detección del Autismo en forma temprana.

<https://www.cdc.gov/ncbddd/spanish/autism/treatment.html>

Centro para el control y la Prevención de Enfermedades. Indicadores de Desarrollo.

<http://www.cdc.gov/ncbddd/Spanish/actearly/milestones/index.html>

Clasificación Internacional del Funcionamiento, de la Discapacidad y de la Salud - CIF

<http://www.imserso.es/InterPresent2/groups/imserso/documents/binario/435cif.pdf>

Fundació FARO. Sant Joan de Déu. Observatori de salut de la Infància i l'Adolescència.

<http://faros.hsjdbcn.org/ca>

CAST. Learning y UDL

<http://www.cast.org/>

<http://www.youtube.com/watch?v=bDvKnY0g6e4>

UNESCO. Repensar l'Educació Educació.

<http://unesco.cat.org/portfolio-items/repensar-leducacio/>

XTEC. Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya

<http://www.xtec.cat/dnee/>

Fundació Bofill. Escola inclusiva i inclusió escolar

<http://www.fbofill.cat/videos/escola-inclusiva-i-inclusio-escolar-dos-conceptes-que-cal-diferenciar-j-m-jarque>

Programari

L'assignatura no requereix d'un programari concret, majoritàriament utilitza el Moodle i el TEAMS. Tot i així, per afavorir algunes dinàmiques, s'utilitzen diferents programes a classe (Mentimeter, Paddlet...). D'altra banda, l'alumnat pot tirar el format de l'entrega d'alguns treballs i poden utilitzar algun programari per editar vídeos, webs o crear infografies, però en tot cas, no és requisit de l'assignatura.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	611	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	612	Català	segon quadrimestre	matí-mixt

(SEM) Seminaris	613	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	621	Català	segon quadrimestre	tarda
(SEM) Seminaris	622	Català	segon quadrimestre	tarda
(SEM) Seminaris	623	Català	segon quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	61	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	62	Català	segon quadrimestre	tarda